

Valtioneuvosto ja ministeriöt

Oikeus oppia - varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laadun ja tasa-arvon kehittämisohjelma

Varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen laatua ja tasa-arvoa vahvistetaan Oikeus oppia –kehittämisohjelmalla. Opetus- ja kulttuuriministeriö toteuttaa kehittämisohjelmat vuosina 2020–2022.

Oikeus oppia –ohjelmaan on ollut käytettävissä 395 miljoonaa euroa vuosille 2020-2023.

Ohjelman toteutuksesta

Oikeus oppia –hankkeella tavoitellaan pysyvää ja vaikuttavaa kehittämistä rakenteiden ja lainsäädännön uudistamisen kautta. Tätä varten on käynnistynyt laaja työryhmäyhteistyö.

Ohjelmaa tuetaan ja toteutetaan erityisavustuksin. Avustusta on myönnetty:

- Varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja laadun kehittämiseen.
- Oppimisen tukeen ja inklusion kehittämiseen varhaiskasvatuksessa ja esi- ja perusopetuksessa.
- Lisäksi määrärahoja on myönnetty mm. sairaalaopettajien palkkaamiseen, esi- ja perusopetuksen oppilaiden digitaalisten taitojen kehittämiseen sekä digitaalisiin taitoihin liittyvän hyvän pedagogisen toiminnan kehittämiseen varhaiskasvatuksessa, lukutaitoa ja lukemisen kulttuuria vahvistaviin toimiin perusopetuksen yläkouluissa sekä perusopetuksen oppilaanohjauksen kehittämiseen.
- Lisätietoa myönnettyistä avustuksista tämän sivun Tiedotteet ja uutiset -osiossa.

Työryhmät ja selvitykset

Koulutuksellisen tasa-arvon ja positiivisen erityiskohtelun edistämistoimia varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa valmistelevan työryhmän tehtävänä on tehdä lainsäädäntöesitykset, jotta tasa-arvorahasta ja positiivisesta erityiskohtelusta saataisiin pysyvä osa varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen rahoitusjärjestelmää. Työryhmän raportti luovutettiin 28.9.2022.

Työryhmän esityksen mukaisesti hallitus antoi esityksen tasa-arvorahan, eli tarveperustaisen rahoituksen, vakiinnuttamisesta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslakiin. Eduskunta hyväksyi ehdotuksen 22.6.2022.

- [Tasa-arvoraha vakiinnutetaan lainsäädäntöön \(tiedote\)](#)

Työryhmä esittää varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen tarveperusteisen rahoituksen jatkokehittämistä, määrärahan tason nostamista riittävälle tasolle sekä vaikuttavuutta koskevan tutkimusperusteisen seurannan toteuttamista.

Työryhmä tekee raportissa ehdotuksia lähikoulu- ja lähipäiväkotiperiaatteiden vahvistamiseksi sekä koronapandemian tasa-arvoaikutusten lieventämiseksi.

Työryhmän ehdotus on suunnattu erityisesti seuraavan hallitusohjelman valmistelun tueksi.

- [Kohti laadukasta ja tasa-arvoista lähipalvelua ja lähikoulua : Oikeus oppia -ohjelman koulutuksellisen tasa-arvon ja positiivisen erityiskohtelun edistämistoimia varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa valmistelevalle työryhmän loppuraportti 2022 Linkki toiselle sivustolle](#)
- [Työryhmä: lähikoulu- ja lähipäiväkotiperiaatetta vahvistettava \(tiedote\)](#)

Työryhmän työtä pohjustamaan opetus- ja kulttuuriministeriö kutsui apulaisprofessori Venla Berneliuksen Helsingin yliopistosta selvityshenkilöksi. Bernelius luovutti selvityksen opetusministerille 17.2.2021 ja työryhmä väliraporttinsa 30.9.2021.

- [Selvitys: Koulutuksellinen tasa-arvo, alueellinen ja sosiaalinen eriytyminen ja myönteisen erityiskohtelun mahdollisuudet Linkki toiselle sivustolle Avautuu uudessa välilehdessä](#)
- [Väliraportti : Ehdotus koulutuksellisen tasa-arvon määrärahan vakiinnuttamiseksi sekä lainvalmistelussa huomioitaviksi näkökulmiksi Linkki toiselle sivustolle Avautuu uudessa välilehdessä](#)

OECD on arvioinut opetus- ja kulttuuriministeriön pyynnöstä varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelman (Oikeus oppia) tavoitteita ja toimia Suomen koulutushaasteiden osalta.

OECD esittää myös ratkaisuja osaamistason nostoon ja koulutuksellisen eriarvoisuuden vähentämiseen. Niitä ovat koulutuksen rahoituksen uudistaminen, varhaiskasvatuksen osallistumisasteen lisääminen ja laadun kehittäminen sekä oppimiserojen kaventaminen lähikouluperiaatetta vahvistamalla. Arviointiraportti julkistettiin 29.9.2022

- [OECD:lta suosituksia Suomelle osaamistason nostamiseksi ja koulutuksellisen eriarvoisuuden vähentämiseksi](#)
- [OECD: Finland's Right to Learn Programme - Achieving Equity and Quality in Education Linkki toiselle sivustolle \(Youtube\)](#)

Oppimisen tuen, lapsen tuen ja inklusion edistämistoimia varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa valmistelevalle työryhmän tehtävänä on tehdä ehdotuksia, joilla lainsäädäntöä muutettaisiin lähikoulu- ja lähipäiväkotiperiaatteen vahvistamiseksi sekä henkilöstön tukeen liittyvän osaamisen lisäämiseksi varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa. Lisäksi vahvistetaan ja kehitetään oppimisen ja lapsen tukea ja sen saavutettavuutta mm. matalan kynnyksen palveluilla.

Työryhmän alaisena toimivat varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen jaostot.

Työryhmien työtä tuetaan selvityksin: Jyväskylän yliopiston johdolla valmistui selvitys varhaiskasvatuksen tuen nykytilanteesta ja inklusiivisuudesta sekä esitys kehityksen ja oppimisen tuen malliksi. Helsingin yliopistossa on käynnissä esi- ja perusopetuksen oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämisen ja toteuttamisen nykytilan selvitys. Tuen työryhmän väliraportti valmistui 30.4.2021 ja ryhmä laatii loppuraportin 30.8.2022 mennessä.

- [Kehityksen ja oppimisen tuki sekä inklusiivisuus varhaiskasvatuksessa : Selvitys nykytilasta kunnallisissa ja yksityisissä varhaiskasvatuspalveluissa sekä esitys kehityksen ja oppimisen tuen malliksi](#)[Linkki toiselle sivustolle](#)[Avautuu uudessa välilehdessä](#)
- [Oppimisen tuen, lapsen tuen ja inklusion edistämistoimia varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa valmisteleva työryhmän väliraportti](#)[Linkki toiselle sivustolle](#)[Avautuu uudessa välilehdessä](#)

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen foorumi ja tutkimus tukena

Kansallinen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen foorumi asetettiin 12.5.2020. Foorumi kokoaa asiantuntijat ja sidosryhmät koulutuksellisen tasa-arvon edistämistyöhön.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen foorumi

- tukee ohjelmien toteutusta ja tiedotusta
- vahvistaa kehittämistoimien vaikuttavuutta ja jatkuvuutta
- yhdistää asiantuntemuksen ja tutkimustiedon

Kehittämisohjelmien osana tuotetaan ja hyödynnetään tutkimustietoa.

- [Kansallinen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen foorumi](#)[Tiedosto avautuu uudessa välilehdessä](#) [PDF 263kB](#)